

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Joi'a si Duminec'a.

Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu s'eu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 64.

Dumineca, 22 10 Augustu

1880.

Brasiovu 21/9 Augustu.

Dela ultim'a n'ost'ra revista p'ena acuma s'au
ai scrisu prin foile straine unu siru de articuli
corespondentie asupra importantiei politice a vi-
rei principelui Carolu la Ischl. Acestu interesu
se manifesta cu deosebire in press'a austro-un-
gara pentra relatiunile dintre monarchi'a n'ost'ra si
romani'a ne dovedesce in modu b'atoriu la ochi,
Austro-Ungari'a are si ea din parte-i mare ne-
cesitate de a trai in amicitia si buna intelegere
cu statulu vecinu romanu, ba cumu stau astadi lu-
rile potemu se afirmamu, c' Austria are mai
mare trebuintia de amicitia' Romaniei, c' Roma-
ni'a de aceea a Austriei.

D'eca statulu romanu se nisuieste de a'si c'as-
g'ă unu radiemu in marile poteri apusane, pentru
realitate' unei n'oue incalcar' a teritoriulu seu,
unei Austro-Ungari'a n'are mai pu'ina trebuintia
de a impede'ca o asemenea innoita violare a inte-
ritatii Romaniei.

La 1877/8 Austri'a a trebuitu se inchida ochii,
c'ci o tieneau strinsu in bra'cie cei doi aliati dela
Nord, Asia, c' n'ici nu se mai putea misc'ă, c'ci
buna bucur'osa se prim'esca Bosni'a si Herzego-
vina in schimbulu Besarabiei si a crearii unui
principatu autonomu bulgaru. In acesti trei ani
urma inse Austri'a cu ajutoriulu Germaniei s'a
refacutu incetulu cu incetulu de Russi'a si a in-
g'urat' o politica orientala cu totulu opusa pla-
nilor rusesci. Pentru de a-si asigur'ă poses-
iunea provinciilor ocupate Austri'a trebuie se faca
si concurentia in peninsul'a balcanica, pe vi-
a pe m'orte.

Este lesne de intelesu c' d'eca statele mici ve-
ce: Romani'a, Serbi'a si Muntenegrulu ar' fi in
momentulu decisivu contra Austriei, nu numai s'ar'
preun'ă positiunea ei in Bosni'a, d'ér' s'ar' face chiaru
posibila si astfelu monarchi'a austro-ungara ar'
in periculu a-si perde totu ter'emulu in Orientu
favorulu Russiei, care ar' ajunge d'omna esclu-
siune' peste elu. Abstrag'endu inse dela unu ase-
menea casu, Austri'a are unu mare interesu la sus-
tinerea pacii, de aceea nu p'ote d'ori c' Russiei se-i
drumulu prin Romani'a deschisu in casu candu
voi se faca o noua expeditiune in Turci'a.

In érn'a anululu 1877, candu guvernulu romanu
rog'ă pe la t'ote cabinetele se-i d'ă ajutoriu pentru
menținerea integritatii teritoriulu seu, la Vien'a erau
de credintia, c' Romani'a nu p'ote fi pentru
Austro-Ungari'a si pentru Europ'a acelu bulevardu,
c' se p'ota pune stavila unei inundatiuni a ostiri-
i dela Nordu. Succesele militare ale Romani-
i inse le-a ridicatu val'orea intr'unu modu ne-
prețatulu. Deodata Romani'a a ajunsu a fi consi-
derata de unu statu valorosu, care este in stare a
menține interesele Europei la gurile Dunarei. Aus-
tri'a nu mai pu'cinu c' Russi'a cauta a se asigur'ă
in aliati'a ei, pentruc'ă o armata de o suta de mii
omni at'atu de brava c' si cea romana nu este
decedumu de despretiuitu.

Armat'a romana form'ăza ante-gard'a Europei
in Orientu si pe c'atu timpu Austri'a voiesce se
pedece preponderanti'a russo-slava pe peninsul'a
balcanica, se vede constrinsa de a se radim'ă pe
lista armata, de alta parte trebuie s'eu se fer'esca
de a nu si-o face inimica. Negresitu, c' numai
consideratiuni de asemenea natura au potutu in-
duce' pe „Neue freie Presse“ de a cere, c' Ro-
mani'a se fia primita in aliati'a austro-germana,
alu treilea aliatu, coordinatulu nu subordinatulu.

Rivalitatea intre Austri'a si Russi'a p'ote se fia
folosu Romaniloru d'eca isi voru sci aper'ă inte-
resu cu istetimea si energi'a, de care au datu
o proba p'ena acuma. Bine c' nu se va fia
incheiatu o aliati'a formal'a austro-romana la Ischl,
c' nu se p'ote neg'ă, c' visit'a principelui Carolu
propriatulu si mai multu cele d'oue state de o-
ra.

Intimitatea austro-romana lasata pe interesele
reciproce ale ambeloru tieri, trebuie, d'eca va fia sin-
cera, se aiba o urmare favorabila si pentru noi
Romani din monarchia. Este apr'ope imposibilu
a ne pot'ă inchipui, c' relatiunile acestoru d'oue
state se fia sincere. In timpu ce elementulu romanu
este espusu din partea unuia din ele la cele mai
aspri persecutiuni.

Romani'a este dat'ore chiaru a cer' dreptu garan-
tia pentru aceea, c' Austro-Ungari'a nu are faci'a
de ea n'ici unu cugetu ostilu rezervatu, c' ea se in-
augureze o politica amicabile mai antaiu faci'a de
supusii sei proprii de natiunalitate romana.

Cronic'a evenimentelor politice.

In timpu ce aderentii partidei „Independentiloru“
dela 1848 se prepara a t'ene o conferentia gene-
rala la 5 Septembrie in orasiulu Raab, elementele
opositiunei moderate se aduna si se
consulta asupra modulu, cum se p'ota ajunge la
guvernu. Domnii Sennyey, Szell, Bitto, Szilagyi
si Apponyi voiescu, se dice, se formeze unu cabi-
netulu de coalitiune si se faca si ei o incercare de
a pune tier'a la cale. Sennyey si Szell,
protegiatulu lui Deák, paru a fia omenii noiei si-
tuatiuni si d'eca s'ar' realis'ă planurile lor, ar' cad'ă
d-lu Tisza cu totulu din combinatiune si ar' fia silitu
a se retrage cu rusine. Noi inse nu credemu in
poterea de vieat'ia a conglomeratulu acestuia de
opositiunali moderati, d'ér' asteptamu se vedemu
prin ce fase va mai trece formatiunea de partide
in Ungari'a.

Se telegraf'ăza din Vien'a: Sosirea prin-
cipelui si princesei Romaniei la
Ischl a fostu intardiata cu doue ore si ju-
metate din caus'a unei ploii necontenite. Trenulu
specialu, care conducea pe Altetiele Loru Regale
a trebuitu se faca unu ocolu prin Amstetten si
Selzthal si se se opr'esca de mai multe ori; de
altu-felu, elu nu putea inainta de c'atu f'orte in-
cetulu. Imperatulu Franciscu-Iosifu as-
tept'ă pe Altetiele Loru Regale la gara. Maiestatea
S'a a strinsu cordialu man'a principelui Carolu
si a serutatulu man'a princesei Elisabet'a. Im-
peratulu a statu c'ate-va minute la otelulu unde
s'au coboritu principele si princes'a. In urm'a
sosirei lor intardiata, prandiulu Curtii a fostu
amanatulu.

Intr'unu articulu privitoru la visit'a principelui
Carol alu Romaniei la Ischl, „Neue freie
Presse“ dice c' principele Romaniei a venitu
spre a cun'osce simtiemintele Austriei, si ale Ger-
maniei c'atra tier'a s'a si a af'ă d'eca p'ote pune te-
meiu pe spriginulu lor in casulu candu Romani'a
ar' fia inundata, c' in 1877, de c'atra Russi. Diar-
ulu spera c' se va prob'ă principelui c' Romania
posede in Austro-Ungari'a o amica, care nu o va
parasi si demonstra c' Serbi'a, Bulgari'a si Mun-
tenegrulu nu sunt de c'atu instrumentele Russiei.
„Romani'a singura, dice diarulu, e ante-postulu
nostru in Orientu, aliati'a n'ost'ra naturala care in-
trece pe Slavii din Balcaii prin cultur'a inte-
lectuala.“

Principele Carolu si D'omn'a Elisabet'a
au plecatu in 15 l. c. c'unu trenu alu curtii se-
paratu din Ischl la München. Cu-o ora inainte
de plecare facura visita de adio Majestatiloru Sale.
Indata ce s'au intorsu la otelu domnulu si d'omn'a
Romaniei primira visit'a principelui Mila n apoi
visit'a printiulu Leopoldu alu Bavariei cu princessa
Gisela. La 10^{3/4} sosi imperatulu in uniforma de
maresialu la otelu spre a petrece pe Soveranii ro-
mani la gara. Maj. S'a se urc'ă in trasura la
stang'a principelui Carolu, in cealalta trasura siedea
princess'a Elisabet'a cu princes'a Ghica. Ajunsi la
gara Maj. S'a isi lu'ă remasu bunu in modu cal-
durosu dela principele Carolu si serut'ă man'a
D'omnei, apoi i petrecu'ă pena pe peronu. Precisu

la 11 ore porni trenulu. Domnulu si D'omn'a fa-
cura din fer'estr'a deschisa a cupeului unu compli-
mentulu imperatului, care asteptandu plecarea trenu-
lui ii resalut'ă militaresce.

Maiestatea S'a, cu ocaziunea visitei ce a facut'o
principele Carolu la Ischl, l'a numitu pe ac'ost'a
siefu onorariu alu regimentulu de
infanteria c. r. Nr. 6, care se recrut'ăza in
cerculu dela Neoplant'a.

Intre Austro-Germani'a de-o parte si intre An-
gli'a si Russi'a de alta parte a produsu o incor-
dare nu neinsemnata cestiunea comisiu-
nei dunarene. Comisiunea europeana din
Galati, compusa din consulii statelor riverane, in
care conformu tractatulu dela Berlin este re-
presentata si Romani'a, a fost insarcinata, in vir-
tutea art. 55 din tractatulu dela Berlin, c' se elab-
oreze cu concursulu statelor riverane unu regula-
mentulu de navigatiune dela Galati la Portile de
feru. Spre acestu scopu comisiunea a alesu din
sinulu s'eu unu comitetu de trei membrii care av'ă
se lucreze ante-proiectulu. Austri'a a facutu
propunerea c' in subcomisiunea state-
lor riverane se fia reprezentate si se aiba votu si
Serbi'a si Bulgari'a; totodata Austri'a a
reclamatulu pentru sine presidiulu. Ac'ost'a propu-
nere austriaca a intimpinatu mare opositiune. Mai
antaiu a protestatulu P'ort'a in contra admiterei Bul-
gariiei, sustienendu c' numai ei (P'ortei) i compete
dreptulu de a tramite pentru statulu vasalu bul-
garu unu delegatu in comisiune. Poterile n'au
luatu inca n'ici o decisiune in privint'a ac'ost'a. Deo-
camdata la decisiunea comisiunei dunarene s'a tra-
misu ante-proiectulu redactatu de c'atra sub-comi-
siune, guvernulu bulgaru si serbescu si li s'a im-
partasitu, c' la inceputulu lui Novembre acestu
proiectulu va fia desbatutu in siedint'a plenara a co-
misiunei; totodata le-a invitatulu de a tramite c'ate
unu delegatu in subcomisiune.

Dintre statele mari Russi'a si Angli'a
si se dice, c' in parte si Romani'a, au disputatu Austriei
dreptulu de a fia reprezentata in comisiune, de'ore-
ce nu este statu riveranu alu acestei parti a Du-
narei. Reprezentantii Russiei si ai Angliei au sus-
tientu, c' activitatea subcomisiunei are a se es-
tinde numai p'ena la Portile de feru, d'ér' nu
si asupra acestoru Porti. T'ote silintiele ce si le-a
datu reprezentantulu Austriei de a convinge pe re-
presentantulu rusu si anglesu de contrariulu nu
au folositu nimicu si Asia s'a fostu nascutu cesti-
unea dunarena, care acuma a devenitu mai pu'cinu ame-
nintiat'ore, de'orece reprezentantii Francei si ai Italiei
s'au pronuntiatulu pentru aceea, c' Austri'a se
presideze in subcomisiune. In Vien'a se spera,
c' in cele din urma voru consenti la ac'ost'a si
Angli'a cu Russi'a, nu ne vine a crede inse, c'
cestiunea ac'ost'a delicata se va resolv'ă Asia de u-
sioru. Diarele anglese si russe sustienu, c' a re-
cun'osce Austriei dreptulu de a presid'ă in comisi-
unea miceloru state ar' inse un'ă ai d'ă unu mediu-
locu puternicu de preponderantia, c'aci atunci Aus-
tri'a ar' dob'endi dreptulu de a face legi de navi-
gatiune p'ena in porturile romane, serbesci si bul-
gare. De aceea s'a auditu strig'atulu, c' Austro-
Germani'a ar' voi se germanizeze Dunarea s. a.

Foile germane cu „Grenzboten“ in frunte au
indreptatulu din caus'a aratata, nesce atacuri f'orte
vehemente in contra Angliei si a Russiei si „Jour-
nal des Debats“ din Paris, dise c' Dunarea este
o mare bucata pe care voiesce se-o inghita Austri'a.
Vediuramu in numerulu trecutulu ce a declaratulu
„Press'a“, c' adeca membrulu romanu alu comis-
siunei dunarene colon. Pencovici nu s'a aplecatulu
nici spre Russi'a, nici pe Austri'a ci a aperatulu
interesele ce le are Romani'a pe Dunare.

Presedintele camerei franceze d. Gambetta
insocindu pe presedintele Republicei in caletori'a
s'a la Cherbou'rg a t'ienutu mai multe discursuri.
Intr'unulu din aceste discursuri dictatorulu

dela 1870/71 a atinsu puçinu córd'a dorerósa a reparatiuniloru ce le astépta Françi'a dela viitoriu, întrebuintiandu inse espressiunile cele mai moderate si precaute. Cu tóte astea discursulu lui a produsu unu efectu discordantu la Germani, cari sunt fórt susceptibili si pentru cea mai mica alusiune ce-o facu Francesii la revansi'a viitóre. D. Gambetta a disu la Cherbourg intre altele:

„N'am uitatu niciodata cine sunt, de unde viu si unde me ducu, am esitu din rândurile cele mai umile ale democratiei, ii apartienu cu totul; niciodata, atátu in órele de dorere, ce ati amintitu cátu si acumu, n'am aspiratu la dictatura, niciodata n'am voitu si nici nu voiescu a fi altu de cátu unu servitoru alu democratiei, in rândulu meu si la loculu meu. Déca veneamu acumu diece ani la Cherbourg, apoi o faceamu acést'a spre a indeplini o datoria santa; ne incercamu atúnci se readunamu ultimele poteri ale tieriei intr'o sfortiare suprema: noroculu s'a intorsu in contr'a nóstra; si de diece ani, nu credu a 'mi fi scapatu unu cuventu, care se póta fi taxatu, cá sfidare séu, cá o cutezantia.

„Este de datori'a popóreloru de a se face stapanu pe ele insusi; ele nu trebue niciodata se 'si întórca priviri rogátore spre personalitati; ele primescu concursuri, dér' nu dominatiuni. Candu nenorocirea isbesce pe unu poporu, i-se impune o mare datoria; elu astépta in linisce cu intieleptiune si in conciliarea tuturor buneloru vointie; nu amenintia pe nimeni si isi pastréza astfelu manile si armele libere in intru si in afara; marile reparatiuni potu se ésa din dreptate — noi séu copii nostri potemu sperá de-a le avé, cáci viitorulu nu opresce pe nimeni de a sperá.“

„Se ataca acelu cultu passionatu ce au unii ómeni pentru armat'a, care grupéza astadi tóte fortiele natiunii si care contine celu mai curatu sange alu Franciei. Li se imputa cá prea sacrifica multu timpu la esaminarea progressulu acestei armate, care pune patri'a la adapostu de ori-ce; nu este spiritulu resboinicu care insufletiesce si dictéza acestu cultu, ci trebuinti'a, dupa ce amu vediutu Françi'a cadiuta atátu de josu, de a o rearidica si a o mantiené tare si puternica. Déca animile nóstre batu, apoi pentru acést'a batu ele. Nu pentru unu idealu de aventuri sangeróse, ci pentru cá aceea ce a mai remasu din Françi'a se remana in întregulu ei, pentru cá se putemu comptá pe viitoru, spre a sci déca este o dreptate propria a lucrurilor, care va veni la diu'a si óra ficsata. Astufelu merita cine-va, domniloru, se se rearidice, se castige laude in faci'a istoriei. De almintrelea istori'a este aceea care dá sentintiele definitive asupra ómeniloru si a lucrurilor. Pèna atúnci, suntemu vietuitori, uu ni se datoresce de cátu partea nóstra de sóre si de umbra si restulu vine pe d'asupr'a.“

Diarulu „il Diritto“ este in positiune a publicá textulu Notei colective, pe care poteriile au adressat'o Sublimei Portii in cestiunea muntenegréna. Acést'a nota este datata din Constantinopolu 3 Augustu si suna asia:

„Sub-semnatii ambasadori ai Germaniei, Rusiei, Angliei si Franciei si insarcinatulu cu afaceri alu Austro-Ungariei, s'au grabitu a comunicá guverneleru loru respective not'a, pe care Sublim'a Pórta le-a adressat'o la 15 Iuliu anulu curentu, cá respunsu la comunicarea loru identica dela 25 Iuniu. Ei regreta, cá trebue se impartasiésca Esc. Sale Abedin-pasia, cá guvernele loru nu potu privi cá satisfacétore propunerile formulate in acea nota. Guvernele reprezentate prin sub-semnatii au aflatu, cá Pórta a tramisu ajútore de trupe si munitiuni la fruntari'a Muntenegrului, si le place a crede, cá ea a luatú aceste mesuri cu intentiunea de a'si indeplini indatoriunile. Totusi ele nu mai sunt dispuse a privi cu nepasare acea sistema de amanari, pe care a urmat'o Sublim'a Pórta pèna acumu si care a condusu la situatiunea actuala, si sunt nevoite a somá pe guvernulu otomanu se 'i puna unu capetu.

„Sub-semnatii credu, cá ar' corespunde mai bine interesseleru Portii déca ar' esecuta neintardiatu propunerile facute de ea in Not'a s'a de 26 Iuniu anulu curentu in privinti'a cedarii districtulu Dulcigno si a malulu dreptu alu riului Bojan'a, care se intinde pèna la gur'a acestui riu. Ele recomanda de urgentia Portii se esecute acést'a propunere, care ar' fi cea mai avantagiósa pentru tóte partile. In casulu inse, candu Sublim'a Pórta ar' preferi se staruésca in arangiamentele, la care Pórta a aderatu prin conventiunea dela 18 Aprile, apoi sub-semnatii trebue se-i comunice, cá, déca ea nu va esecutá conventiunea, dupa unu terminu de

trei septemani, socotitu dela diu'a inmanarii acestei comunicari, guvernele o voru invitá se ia parte la mesurile ce poteriile semntare tractatulu dela Berlinu voru luá, spre a ajútá pe principele Muntenegrului se ié cu forti'a in posesiune Dulcigno si se se esecute si celelalte conditiuni cuprinse in Not'a dela 26 Iuniu. — „Semnati: Hatzfeld, Kosjek, Tissot, Goschen, Corti, Novikoff.

Despre pregatirile de resbelu ale Muntenegrulu serie „Corespondinti'a Politica“ urmatórele:

„Taber'a din Antivari, departata de 3 1/2 kilom. de tiermu, e pe cale de a se transformá intr'o positiune intarita permanenta. Garnisón'a muntenegréna dintr'insa a fostu ridicata la cifr'a de 2000 de ómeni. Voivodulu Sav'a Petrovici, o rudenie a principelui, a luatú comand'a peste densa. Positiunile Albanesibru la Mazur'a Planin'a si Crivari sunt flancate de trupele voivodiloru Giurovici si Petrovici si astfelu nu mai sunt atátu de primejdíose, cá mai înainte. De alta parte s'a ingrigitu pentru o intarire considerabila a garnisónei din Podgoriti'a. Petco Vucotici dispune dejá de optu batalióne, cari represinta unu efectivu de 5000 ómeni.“

„O insemnatate si mai mare au mesurile, ce se ieau, pentru a face capabila de actiune intrég'a potere armata a Muntenegrului. Dilele acestea s'au cumperatu in strainatate, in socotél'a guvernulu muntenegréanu 12,000 de pusci 100,000 patróne, si mai multe tunuri mari. Actualmente fiecare muntenegrénu dela 16 ani in susu se gasesce deja in stapanirea unui hamgeru, a unei pusce Wentzl séu Krnk'a si a unei cantitati considerabile de munitiuni. O atentiune deosebita se dá artileriei de cátra ministrulu de resbelu Masi'a Vrbic'a; deja Muntenegrulu posedu o artileria cu multu mai considerabila de cátu in timpulu ultimulu resbelu. Numerulu tunurilor e de 34 dintre care 8 se gasescu in lagarulu dela Antivari. Afara de acestea, sunt pe cale de a se formá alte doue corpuri, cari voru fi comandate de cátra voivodii cunoscuti in ultim'a insurectiune din Herzegovin'a: Socie'a si Pavlovici.“

Se anuntia din Rom'a: Françi'a refusandu de a formulá o nota, cá respunsu la obiectiunile Turciei in regulamentul cestiuenei Greciei, Angli'a a telegrafatu in Vinerea trecuta o ultima circulara cátra poteri cá se le arate bazele unui nou documentu diplomaticu colectivu respingéndu absolutu tóte obiectiunile Portiei. Guvernulu italianu a primitu asta propunere. Noutatea respandita de câteva diuare, dupa care ambasadorii Italiani la Londra si la St. Petersburg ar' fi fostu chemati la Rom'a, nu are nici unu fundamentu.

O corveta angla a sositu la Valdinoco in Albania cu consululu anglesu d. Read, care a facutu o visita guvernului din Scutari.

300 ómeni din Prizrend au sositu la Scutari, ei anuntia cá Ali-bey este gata a atacá pe Muntenegréni, a caroru armata este decimata de friguri. Se crede cá in urmarea resisténteii Albanesiloru Pórt'a va amaná inca darea teritorieleru cedate Muntenegrului.

Se scrie din Verri'a (Macedoni'a), cu dat'a de 22 Iuliu, cátra „le Courier d'Orient“:

„De cátu-va timpu vedu, cá diarulu grecu „Thraki“ publica numeróse petitiuni, pe care locuitorii greci din provincii le ar' fi adressandu patriarhulu din Phanar, pentru cá acesta se le inmanéza comisiunii de reforme si se staruésca pe lènga dens'a in favórea elementulu grecu. Urmatorulu faptu póte se ve dé o idea despre valórea acestoru petitiuni, care sunt redactate si fabricate in secretariatulu patriarhatulu din Constantinopole si apoi tramise prin provincii spre a fi subsemnate.

„Nu de multu o asemenea petitiune a fostu tramisa de patriarhatu episcopulu nostru cu ordinulu de a face se fia sub-semnata de pretinsii greci din eparchi'a Verri'a. Mai multi crestini au sub-semnatu-o fara se'i cunósca cuprinsulu. Romanii au refusatu de a o subsemná.

La o departare de trei óre de aici, in munte, se afla unu romanu de mai bine de 400 case, numitu „Calivele alu Badralexi“. Septemana trecuta, episcopulu nostru tramise acolo pe unu omu cu petitiunea in cestiune, pe care Romanii trebuiau s'o sub-semneze; dérú acesti'a respunsera cá, fiindu Romanii, nu o voru subsemná, de cátu numai, déca li se va dá voia se noteze pe dens'a, cá sunt „Ro-

mani“, ér' nu „Greci“, propunere, pe care tramisulu episcopulu nu o primi, si se duse. Ar' fi vremea, cá guvernulu imperialu se ié mesurile trebuintiése in acést'a privintia si se interdica nisce asemenea abusuri, care sunt de natura a retaci opiniunea publica in profitulu Greciloru si in pagub'a interesseleru imperiulu otomanu. Dupa câteva dile episcopulu nostru a intempnatu unu nou refusu din partea Romaniloru din susu disulu satu Calivele. Elu tramise se céra banii ce crestini sunt datori se'i platésca. Dér' Romanii refusara acést'a plata, fiindu-cá inca din érn'a trecuta ei sunt fórt superati pe densulu, din caus'a portarii lui arbitraru façiá cu densii. Éca despre ce este vorb'a: Romanii rogasera pe episcopu se faca preotu pe unulu din concetatiunii loru; dér' episcopulu refusa, sub cuventu, cá tenerulu aspirandu la preotia sciindu se cetésca romanesce, nu va intardiá de a se servi de acést'a limba in serviciulu religios, ceea ce, adauga elu, este cu asprime opritu de biseric'a gréca.

„Lucru ciudatu! Episcopulu grecu din Verri'a refusa se faca preotu pe unu tineru romanu, fiindu cá-si cunósce limb'a s'a materna! Episcopulu grecu din Castori'a interdica intr'unu chipu arbitraru sermanulu preotu romanu Sofronios, dela Vlaho-Chisur'a, de a sluji in biseric'a si de asi indeplini datoriile sale de preotu, fiindu cá a cutezatu se slujésca in romanesce la botezulu unui copilu romanu. Episcopulu grecu din Trical'a opresce cu asprime pe preoti de a se duce cu botezulu prin case si de a dá aiasmu Romaniloru, cari trimitu pe copii loru la scól'a romana. Astfelu dér' Romanii sunt condamnati a fi lipsiti de preoti. Acést'a se fia óre dreptatea? Se fia óre acést'a o actiune crestina? In numele dreptatii si alu omenirii, rogu, d-le directoru, se bine-voiti a inserá in diarulu d-v. rendurile de mai susu, pentru cá lumea civilisata se véda odata mai multu portarea clerulu grecu façiá cu sermanii romanii.“

Caus'a agrara ardeléna in diet'a maghiara.

(Urmare.)

Ugron Akos: On. Camera! D-lu deputatu P. Comiu a accentuatú cá densulu nu se numera intre aceia, care voiescu a fortiá efectuirea comassarii. Intre alte motive amintitu si santieni'a proprietatii. Eu me miru fórt, cá se mai afla unu individuu, care se opune la efectuirea comassarii in Transilvani'a, acum, candu granele din Ungari'a sunt in stare a sustiené concurenti'a cu cele americane, in curendu nici cu cele din Austri'a, acum candu referintia de posesiune din Ungari'a corespundu mai bine referintiloru de posesiune din strainatate.

Déca nu vomu regulá referintiele de posesiune din Transilvani'a, starile nóstre economice voru scapeté astfelu, cátu posesorii voru trebui sé ia lumea in capu. Eu aru aflá de lipsa se se stabilésca in legea acést'a si minimulu posesiunii.

Nu primescu votulu separatú alu d-lui dep. Telesky nici vreau se respundu la cele dise de densulu, trebue inse se'i reflectediu, — si prin acést'a i respundu si d-lui deputatu Künle, — cá de cumva s'ar primi votulu separatú, comassarea nu se va poté efectuí in Transilvani'a, si cu deosebire pe teritoriulu secuiescu, chiaru déca o va si pretindé 1/4 parte a proprietariloru de pamenturi cultivate. Cum se vede d-lui Künle 'i-a scapatu din vedere § 7 din proiectulu de lege, care statoresce, cá paduri, pasuni si teritoria de munti cu o estindere mare se potu subtrage dela comassarea la cererea motivata a fiacaruia.

Déca nu substernea d-lu deputatu Ugron Gábor amendamentulu seu, faceamu eu unu asemenea amendamentu. Eu primescu amendamentulu lui, pentru-cá e de lipsa se scotimu de cei pe sub tutela si curatela intre aceia, cari cer comassarea, pentru-cá tutorulu si curatorulu respectivu, devu voiesce se'si póte oficiulu cu onestitate si consciintia, trebue se se invoiesca la fiacare ocaziune cu comassarea, din mólavulu, cá respectivulu tutoru séu curatoru prin acést'a teadeauna sporesce valórea bunuriloru si posesiuniloru celor ce se afla sub tutela respective curatela; si pèna acum scunulu orfanalu, a carui invoire a trebuitu se se céra, s'a invoitú totudeauna la comassare.

Prin acést'a nu se ataca indreptatirea respectiviloru, cum a disu d-lu deputatu Telesky.

In fine partinescu amendamentulu d-lui deputatu Ugron Gábor.

George Elkes: (Se audimu! Se audimu! Se retamtu!) On. Camera! Declaru din capulu loculu cá primescu votulu separatú, pentru-cá acést'a ingreunéda comassarea mai tare de cum a fostu in pracs'a de pèna acum (Aprobari), pentru cá pèna acumu nu i-a trebuitu nimeni prin minte, a nu socoti pasiunile comune la 1/3 parte, pe bas'a careia se ordoná comassarea. Acum se scétemu pasiunile comune? Dér' ce-amu castigatú

atunci cu acést'a $\frac{1}{4}$ parte? Cu acést'a nu numai că nu am înlesnit permissibilitatea comassarii, ci o am îngreunat, pentru-că pasiunea comuna a fostu în $\frac{1}{3}$ parte de pēna a-cum o cantitate mai mare de cătu este diferință între $\frac{1}{3}$ și $\frac{1}{4}$ parte a hotarului. Pentru acést'a ve rogu se nu primim votulu separatu nici chiaru din motivele lui, în cari se vede, că nu numai nu se pōte motivá dupa dreptu adaogerea acestoru teritorie; dér' este și periculōsa.

Acést'a ar' însemná atātu, că cine are 30 jugere de pamentu, nu pōte avea o îndreptatire că acela care are 300 jugere. Dér' amiculu meu care spriginesce votulu separatu nu presupune că posesorul de 30 jugere nu voiesce nici o comassare, pentru-că acést'a ar' fi pentru densulu unu periculu. Eu credu că și posesorul de 30 jugere pōte fi atātu de luminatu în cătu se întielega, că sustinerea referințeloru economice usitate în véculu alu 14 e unu periculu pentru densulu, tocma asia că și pentru posesorul de 300 jugere. (Aprobari în drépt'a), Deci al'lu eschide pe acést'a dela cererea comassarii, dupa parerea mea nu ar' fi bine. (Aprobari în drépt'a.) În cătu pentru periculu, că prin computarea padurilor și pasiunilor comune s'ar' pōtea întempla că unu posesor de vr'ō câteva jugere se ruinedie pe ceilalti, unu asemenea casu nu'mi potu inchipui. Dér' se presupunemu că s'ar' pōtea întemplá, ve întrebu: voimu noi se împedecamu comassarea? Din contra noi trebuie se întrebuintiamu totu felulu de mijlōce că comassarea se se face cătu mai curendu, trebuie se damu ocaziune, că sistem'a de economia usitata în véculu alu 14 se se modifice și adaptezie referințeloru de adi. Déca acceptati punctulu de vedere alu d-lui deputatu P. Cosm'a, care tiene comassarea de periculōsa (P. Cosm'a: N'ai dreptu!), atunci dá, primirea acestui proiectu de lege ar' fi periculōsa, dér' manecandu din punctulu meu de vedere comassarea nu e periculōsa și de aceea ve rogu se primiti nealteratu § asia cum l'a redigeatu comisiunea.

Parteniú Cosm'a: Ceru cuvintulu pentru rectificarea cuvinteloru mele reu interpretate de d-lu antevorbitoriu. On. Camera! Nuvoiu se mi se impute că eu asiú fi de acea opiniune că comassarea este absolutu periculōsa. Eu nu am disu acést'a, ci am disu, că nu consideru comassarea de o necesitate absoluta pentru Transilvani'a și că executarea ei cu ori-ce pretiu nu ar' fi salutara. Si acést'a asertiune o sustienú și astadi.

Bokross: Mai înainte imi iau voia a reflectá la amendamentulu lui Ugron Gábor.

Fiindu-cá d-lu Teleszky a aflu cu cale a descoperi modul votarii urmata asupra acestei cestiuni în sinulu comisiunei juridice, sunt necesitatu si eu a observá, că acolo eu am votatu pentra aceea, că averea celoru ce sunt sub tutela si curatela se se socotēsa la averea celoru ce ceru comassarea. Acést'a inse o amintescu numai cá fapta dér' cá referentu alu comisiunei nu potu cá fatia cu conclusulu comisiunei se primescu propunerea într'unu modu deosebitu.

În privinț'a votulu separatu inse positiunea mea nu numai cá referentu alu comisiunei, ci și cá unulu care cunōce tōte detailurile fapteloru și referințeloru, este cu totulu opusa positiunei d-lui Teleszky.

Referitoriu la motivarea minoritatii, că dispositiunea ar' fi periculōsa, a respunsu déjá domnulu ministru, care a disu, că estinderea comassárilor nu ar' fi unu periculu ci unu avantaju, la care trebuie se nesuimu cu totii. Recunoscú că acestu avantaju, pe care d-lu Teleszky ilu numesce periculu va urmá, si eu dorescu cá se urmedie. Dintre ardeleni a vorbitu în meritu d-lu Künle, care cá unulu ce cunōce referințele seculoru, este pe deplinu competentu, a dá deslusiri obiective. Eu acceptediú deslusirile domniei sale si credu că între secui sunt numerōse comune, în cari pamentulu cultivatu abia face á dieca séu a douedieca parte a cantitatii pasiunilor, padurilor si muntiloru, inse déca acést'a este adeveratu, abia se pōte pricepe cá cineva, déca nu este tocma inamiculu comassarii, se se opuna la computarea acestoru teritorie în posesiunea celoru ce ceru comassarea, pentru-cá unde teritōriele comune de proportionatu întrecu de inmultite ori teritoriulu cultivatu, în zadaru le va lasá pe acestea din calcul, cá-ci fara ele nefacēdu întregu teritoriulu cultivatu $\frac{1}{4}$ parte a hotarului, comassarea nu se va pōtea face.

D-lu deputatu Teleszky a observatu în gluma, că noi transilvanenii, candu ceremu o dispositiune speciala, ne provocamu la referințele nōstre speciale, éra candu ne convine scopurilor nōstre, ceremu introducezea institutiuniloru din Ungari'a. Acést'a observare glumētia se pōte întorce cu totu dreptulu.

Candu noi, pentru referințele nōstre de posesiune si de dreptu speciale ce exista în fapta ceremu óre-care abatere dela procedur'a din Ungari'a, cererea nōstra fōrte adese-ori întimpina opositiune, ér' candu pe bas'a unoru referinție în cătu-va asemenea acceptamu punctulu de vedere acceptatu de legislatiunea Ungariei de o jumetate de secolu, nesuinti'a nōstra se ataca din punctu de vedere alu dreptului, din punctu de vedere alu dreptatii si logiceii.

Art. XII: 1836 § 19 dispune pentru Ungari'a urmatoriele:

Avendu dreptu fiacare comassorulu a cere comassarea, acést'a trebuie ordonata pe calea processului de proportionare

si conformu principiiloru stabilite mai susu, executata si în acele locuri, unde proportionarea s'a efectuitu déjá, inse fara comassare.

Deci dupa nomenclatur'a de adi si în puține cuvinte cestiunea stá asia, că în Ungari'a fiacare comassorulu, prin urmare si celu cu 30 séu 5 jugere, la care s'a provocatu d-lu Teleszky, pōtea cere si efectui comassarea. Noi inse nu mergemu asia departe cu dorintiele nōstre, avemu atātu moderatiune în cătu se nu ceremu pentru fiacare proprietariu micu dreptu provocationalu chiaru si acolo, unde s'a efectuitu déjá proportionarea cu spese multe; ci ceremu numai atātu cá acolo, unde nu e incheiata inca pertractarea de proportionare, se se incuviintiedie fiacarui comproprietariu dreptu provocationalu, dér' numai sub acea conditiune, cá proprietatea celoru ce ceru comassarea se face celu puçinu $\frac{1}{4}$ parte a posesiunei comune.

Acést'a la tōta întemplanrea arata că noi nu numai nu trecemu preste principiile adoptate în Ungari'a si preste decisiunile legislativei, dér' nu mergemu nici pēna la culmea pēna la care amu fi potutu merge logice, fara cá se ni se pōta imputá, că prin acést'a amu vatematu dreptatea, logic'a séu principiile adoptate în Ungari'a.

Obiectiunea, că în Ungari'a garanti'a pentru a paralísá cereri usioratōre de comassare s'a aflu în anticipatiunea spesseloru, nu o potu primi, pentru-cá bogati'a nu este o garantiá contra nesuinti' de rea credinț'a. Cumcá unu comassorulu a dispusu la momentu de atātu bani gat'a cāti sunt de lipsa pentru anticipatiune la comassare, sciundu positivu, că dupa comassare i se voru restitui banii, o asemenea avutié în privinț'a anticipatiunei nu este o garantiá, care s'ar' pōtea pune în fatia cu nesuintiile nōstre.

Cestiunea stá simplu astfelu, că în Ardealu si cu deosebire pe pamentulu secuiescu dupa aducerea acestei legi comassarea ar' fi cu totulu imposibila în fōrte multe comune, déca nu vomu socoti teritōriele comune, cari formēdia substratulu segregarii si alu comassarii, la posesiunea celoru ce ceru comassarea. Deci cine se opune la acést'a dispositiune acela se optine la estinderea comassarii, éra cine o primesce acela face posibilu estinderea comassárilor. Eu ve marturisescu, că tñnu comassarea de unu avantaju nationalu economicu atātu de însemnatu, în cătu dorescu alu castigá si rogu pe On. Camera cá pe bas'a raporturiloru faptice se primēsa acést'a alineá din urma dupa testulu comisiunei. (Aprobari vii.)

(Va urmá.)

Fagarasiu în Iuliu 1880.

(Ceva despre pielaritu.) Pielaritul séu argasitul pieiloru se pōte numerá inca si astadi între meseriele cele mai avantajōse si mai în flōre. Cu acést'a meseria se ocupa o particica frumōsa de romani de mai multi seculi, precumu din Fagarasiu, Sacele, Tergulu Muresiului, Orasti'a, Porcesti s. a. Maiestrii pielari romani înainte cu vreo 15—20 de ani erau cei mai mandri maiestrii si puține tērguri erau, la cari nu faceau vendiari stralucite. Astadi cu dorere trebuie se constatamu, că numerulu loru din ce în ce se împuçinēza si inca fōrte tare. Óre ce pōte fi caus'a si unde este gresielá acestui regressu? Vedemu déca vomu trece peste Carpati, în Romani'a, cá acolo traiescu o multime de maiestri, cari si-au parasitu patri'a si meseri'a si se ocupa astadi cu diferite servicie. Caus'a principala, cá se întempla, asia este, că n'au cāntatu se înainteze si densii cu timpulu în meseri'a loru, din cauza, că nu se pōteau desparti de aciom a poporala: „Cum a traitu tatalu si mosiulu meu voiú trai si eu.“ Ide'a acést'a este fōrte gresita, pentru cá altele sunt conditiunile de vieatía acuma si altele au fostu cu 20—30 de ani mai înainte.

Pielaritul este o meseria cunoscuta la poporulu romanu inca din secululu alu 16-lea. La societatea romana de pielari-argasitori din Fagarasiu se gasescu date de pe la anulu 1646. Noi nu amu progresatu de locu în meseri'a acést'a, astadi se lucrēza totu asia cá în vechime. Alte natiuni tardiu au inceputu a se ocupá seriosu cu acést'a meseria si ce progresse mari au facutu! În secululu 17-lea se liferau piei lucrata din Asi'a prin Bulgari'a în Europ'a. La 1730 au caletoritu în Asi'a mica pentru de a inveti'a meseri'a pielaritului unu anumitu Philippo, nascutu armé, nu, din Angli'a, si francesulu Granger. Acesti'a întorcēndu-se în patri'a loru au introdusu metod'a ce-au vediu'to în Asi'a mica la fabricatiunea pielaritului. La 1735 Granger a infintiatu în Paris o fabrica, la 1765 unu anumitu Barois a infintiatu a dou'a fabrica eu succesu si mai bunu. La 1794 s'au infintiatu fabrice în Elsat'i'a, în orasiulu Hipolite, apoi în Germani'a în Maienti'a (Mainz) sub firm'a Mayer, Michel & Deninger, tōte cu succesu stralucitu, pe urma a inceputu si în Austri'a la Vien'a, Brünn, Olmütz s. a. ear' noi în timpulu acest'a n'amu

înaintatu cu nici unu pasu în pielaritu, maiestri-loru le mergea bine nepreviedu ce urmari triste pōte avé drumulu de feru pentru meserisii de pe la noi.

Noi, în Transilvani'a, unde avemu piei în abundantia, de tōta man'a, atātu d'aci cătu si din Romani'a, nu ne potemu folosi de meseri'a nōstra de cătu numai pēna la argasitu, jumetate lucrarea pieiloru, pe cari apoi le vindemu în starea acést'a la negutiatori cu pretiuri, cari le convinu loru. Acesti'a le liferēza la Pest'a, Vien'a s. a. pe la fabricanti cari apoi le prefacu dupa o metoda fōrte usiōra în marochin, chagrin, gems s. a. si apoi earasi le vendu pe la noi aprōpe cu pretiurile îndoite, de cum le-amu vendutu noi. Óre déca amu cunōce maiestri'a nōstra perfectu nu amu poté noi vinde marfanōstra cu pretiuri mai eftine decâtu se vinde astadi marf'a din strainatate în prāváliile de piei? Astadi gasesci în fiecare orasielu prāválii, cari vendu totu numai piele lucrata în Vien'a, Pest'a s. a. care este dusa dela noi.

Pentru de a essercitá în modu perfectu meseri'a pielaritului trebuie se dispuni, pe lēnga cunoscentia, de unu capitalu de celu puçinu 2000 fl. Din acést'a suma vreo 250—300 fl. sunt de lipsa numai pentru arangiere, unelte s. a., din sum'a ce remane trebuie se 'ti procuri piei, se incepi lucrarea si durēza vreo 5 septemani pēna ce o parte este de totu pregatita, apoi se incepi vendiarea loru, care la inceputu, pēna marf'a devine cunoscuta, merge incetu. Parte mare dintre cismari, papucari s. a. sustienú, că unele cualitati de marfa nu se potu fabricá decâtu la Vien'a si sunt fōrte gresiti în acést'a. De aceea este greu de a sustiené concurenti'a, mai cu séma déca maiestrulu restructiv nu dispune de unu capitalu mai maricelu. Asemeni maiestri inse la noi fōrte puçini vomu gasi si acei romani, cari ar' poté se dispuna de medilōce si ar' poté asteptá pēna se se pōta vinde marf'a, nu se ocupa de asia ceva, unde ar' poté avé castiguri fōrte mari, ci folosescu mai bine capitalele loru imprumutandu-le bietului tieranu cu cu mari percente, sub a carora povara abia mai pōte esistá.

În Vien'a, Graz, Pest'a s. a. se gasescu barbati cu capitalu, cari fara se fi invetiatu meseri'a, infintieza fabrice angagiandu-si factoru si lucratori cāti le trebuie. Inzedaru ne vomu dá silinti'a si se voru duce tineri în strainatate, cá se invetie meserii de ori-ce categoria, (afara pōte de croitoritu) déca nu vomu dispune si de óre-care capitalu. Cei ce mergu se invetie meseriile nu întimpina mai nici unu spriginu, ear' tinerii carora parintii loru le-ar' poté ajutá cu vr'unu capitalu mai maricelu, nu se ocupa de studiulu meseriiloru diferite, ci se aplica la sciintiele teologice, iuridice s. a. si nu se gandescu, cá mai avantajosu ar' fi pentru multi a imbraçosiá vr'unu ramu de industria. Astfelu noi stamu pe locu, pe candu alte popóre progresēza necontentitu în industria.

Zenovie Nicodinescu.

Diverse.

(A aniversarea a 50 - a dilei n'asereei Maiestatii Sale) s'a serbatu în tōta monarchi'a si cu deosebire în Vien'a în modu extraordinariu. În presér'a dilei Vien'a stralucea tōta în lumina, acolo festivitatile voru se dureze vreo câteva dile: la 23 l. c. va fi o mare serbare poporala în Prater; la 25 Maiestatea S'a va primi adress'a de felicitare a orasiulu Vien'a. — În Brasiovu au fostu în presér'a dilei de 18 Aug. retragere cu musica. Mai multe case între cari casarmele erau frumosu iluminate. În 18 diminētia la 5 óre capel'a militara a percursu stradele principale ale orasiulu cantandu marsiuri vesele între bubuitulu tunuriiloru asiediate pe straje. Dupa serviciulu divin, care s'a tienutu cu tōta pomp'a si în biseric'a romana dela St. Nicolae, trupele, ce erau asiediate dela biseric'a catolica pēna spre pōrt'a Scheiloru, au defilatu.

La órele 12 comitele supremu d. Iuliu de Szentiványi a primitu autoritatile comitatense, comunale, preotimea diferiteloru confessiuni s. a. cari l'au rogatu a transpune Maj. Sale felicitari loru omagiale. La 2 $\frac{1}{2}$ se adunara autoritatile civile la unu banchetu în sal'a dela „Pomu verde“ ear' corpolu oficeriloru în sal'a dela Nr. 1. La „Pomu Verde“ a toastatu d. prefectu Szentiványi pentru Maiestatea S'a, pentru Regin'a si pentru principele mostenitoriu, ear' la Nr. 1 a toastatu d. generalu de brigada Eduard van der Sloot de Valmingen pentru supremulu beli-

duce, între bubuitul tunurilor ce erau asediate pe straja. După toasturi s'a cantat imnul poporului. — În onoarea dălei primari'a a împartit bani între seraci.

[Din a de 18 Augustu] s'a serbat în Sibiu cu o iluminatiune parțială ce avu loc în presera, fiindu cu deosebire iluminată resedinta arhiepiscopăscă, institutul Andreianu și Post'a. Săr'a la 9 ore a fostu retragere mare cu musica. În 18 Escel. S'a Arhiep. și Metrop. Mironu Romanulu a datu unu prandiu diplomaticu, la care au asistat 14 persoane. Escelenti'a S'a a redicatu toasturi în limb'a germană pentru Maiestatea S'a, în limb'a maghiară pentru imperatés'a și în limb'a română pentru principele mostenitoriu. În decursul prandiului music'a militara a executat diferite piese, și romanesce.

[Concertulu și teatrulu din Beiusiu.] Ni se scrie dela Beiusiu: „Concertulu și teatrulu împreunatu cu baia arangiatu de către studintii, cari petrecu vacantele în Beiusiu în săr'a de 8 Aug. st. n. a reesitu bine, desi timpul a fost ploiosu. A ceea, că unu publicu compus din diverse nationalitati se privésca de sub ploare și cu-o atentiune încordată la teatru și la concertulu romanu, e o raritate. Déca publiculu într'unu timpu că acela a fostu cu atentiune încordată, este a se multiami numai abilitatii, cu care diletantii si-au jucat rolulu. Concertulu a produsu unu efectu îmbucurătoriu, tóte horele se repetira fiindu urmate de aplause sgomotóse, asemenea și declamatiunile au fostu frumoase și bine alese. Petrecerea dură pēna diminetia la 6 ore și participă la ea unu numeru frumpsu de dómne și domnișóre. Venitul curatu pēna acumu se urca la 110 fl.“

[Unulu din autorii cărții „Resbelulu orientálu“, care a aparut în editur'a d-lui Cieslar la Graz, d. Dr. Alessi a fostu primitu în 5 Augustu a. c. în audientia de către Domnitoriulu Carolu la Sinai'a. D. Alessi a prezentat Domnitoriului unu esemplar elegantu adiustat din „Resbelulu orientálu“, pe care principele la primitu cu mare afabilitate dicēndu, că este surprinsu, căci n'a știutu nimicu de acestu opu. Domnitoriulu l'a întrebatu despre isvórele de cari s'a folositu la scrierea opului, despre caus'a confiscării lui, apoi despre rezultatulu caletoriei sale în Dobrogea, laudandu interesulu celu are pentru flor'a de acolo, în fine despre gimnasiulu din Naseudu. În totu timpul audientiei principele a fostu fórtu afabilu.

[Banditii bulgari în Dobrogea.] Cetimu în „Farulu Constantiei“: Dela 9—12 Iuliu mai multe bande de făcători de rele au bantuitu marginele ocóleloru Mangali'a, Medgidi'a și Silistri'a Nóua, în apropiare de frontier'a Bulgariei. În săr'a de 9 Iuliu, 10 banditi armati, îmbracati turcesce, pe candu locuitorii se aflau în giamia, veau de aci pe Ahmet Ahmet și pe Ramazan Ahmet, îi maltratéza și i jafuesce de bani și obiecte. Crim'a are locu în satulu Ciucurkioi, ocolulu Silistra-Noua. În nóptea de 13 Iuliu, o banda compusa de 7 talhari armati cu puscii Vincester, calca satulu Burungea, ocolulu Megidie, torturéza și jafuesce pe mai multi locuitori. În nóptea de 14 Iuliu, alta banda armata jafuesce unu locuitoru turcu din Iosufanar, ocolulu Megidie. În nóptea de 15 Iuliu 5 banditi armati maltratéza și jafuescu pe Saib Ahmet și Regrep Ahmet din satulu Talasmanu, ocolulu Megidie. În nóptea de 19 Iuliu, 7 banditi aparu în satulu Bluiuk-enghez, ocolulu Mangali'a, mergu la domiciliulu lui Omer Ag'a, pe care 'lu maltractéza jafuindu-lu de bani și obiecte. În aceeași nópte o banda forte de 35—40 talhari cu arme militare, navalescu în comun'a Ghiuvenii, ocolulu Mangali'a, punu man'a pe Omer Haji Isak, ilu torturéza și 'lu jafuescu de bani și obiecte.“

„De candu i s'a facutu cunoscutu prim'a talharia, administratiunea a luat mesuri de o energia estrema. După cererea Prefecturii mai multe plutóne de cavaleria, rosiori din escadrónele Mangali'a și Dobromir, escadronulu de calarasi permanenti din Ostrovu, unu plutonu de calarasi din Constanti'a și toti ómenii disponibili din Megidie s'au transportat la locurile calcate de bande cu d-lu administratoru de Mangali'a și ajutorulu seu s. a. Aprópe 200 ómeni cavaleria erau în urmărirea bandeloru, sustienuti de infanteria de pe frontiera. Satele și padurile tóte din localitatile, în cari facusera operatiuni talharii au fostu cercetate și cautate cu repeditiune estrema. Trupele lucrau în marsiuri fortiate cu cea mai laudabile energia. Functionarii administratiunei tramisi la

façi'a locului cu trupele erau sub directiunea d-lui Filiiu, administratorulu ocolulu Mangali'a, delegatu specialu alu Prefectulu insarcinat cu instructiunile sale și obligatu a tiené telegraficu neincetatu în curentulu operatiuniloru prefectur'a. În același timp unu escadronu de rosiori sta gat'a de plecare în Constanti'a.“

„Urmările energice și neobosite ale armatei și administratiunei au avutu rezultatulu doritu. Linistea a fostu rapede perfectu restabilita. O buna parte a banditiloru sunt deja prinsii. Alta parte a fugitu peste frontiera, de unde venise alti talhari, ce avem informatiuni, că s'ar' aflá inca pe teritoriulu nostru și sunt urmariti de aprópe. Oper'a autoritatii nu va încetá, pēna candu se va banui, că mai este vr'unu talharu ascunsu la noi și neprinsu. Instructiunea și constatările nu sunt inca terminate. Talharii ce au marturisitu crimele comise au datu numele compliciloru lor. Autoritatea cunósce déjà mai pe toti culpabilii.“

„Peste 130 de arme au fostu gasite și secestrate, arme militare și ordinare. Printre altele s'a constatat în modu veditu că bandele au fostu formate aprópe exclusiv din ómeni locuitori din Bulgari'a, că s'au formatu peste frontiera, de unde au venit în judetiu strecurandu-se printre pichetele atâtu de rare în acele parti în cătu cea mai vigilentă și consciintósa priveghiare a trupeloru nu este indestulu de eficace. Biletele și paspórt bulgare gasite asupra culpabililoru nu mai lasa nici o îndoiéla asupra acestui punctu.“

[Pentru Asociatiunea transilvană.] Cetimu în „Romanulu“: Dlu Stefanu A. Tacoru, ingineru, fostulu presedinte alu disolvatei societatii a studentiloru romani din Zürich, anume „Junimea“, ne-a mai inmanat 200 lei, restulu fondulu acestei societati destinata pentru Asociatiunea Transilvană și care, cu cei 400 lei pe care i-amu tramis déjà comitetulu acelei Asociatiuni, forméza întregulu capitalu de 600 lei remasu la disolvarea societatii.

[Cultulu ortodoxu în Romani'a.] Estragemu din „Ortodoxulu“ următoarele date statistice relative la cultulu ortodoxu din Romani'a: În cele optu eparchii din tíera sunt 6777 edificii religiose, avēndu unu personalu de 22,178 ómeni. Dintre aceste edificii sunt: 645 edificii vechi cu date necunoscute; 56 edificii infintiate înainte de secolulu XV; 333 între anii 1500—1550; 40 între 1550—1600; 71 între anii 1600—1650; 153 între anii 1650—1700; 339 între anii 1700—1750; 967 între anii 1700—1750; 2996 între anii 1750—1800; 1467 între anii 1800—1850. Sumele anuale privitoare la cultu se resuma astufeliu: Eparhiile, lei 417,944; chinoviele de monahi și monahe 803,853; monastirele 64,695; bisericile 617,846; apoi serviciulu generalu alu culteloru în suma de lei 584,964.

[O crimă oribila.] Vineri nóptea în 25 ale espiratei luni spre Sambata, ne spune „Vocea Botosianiloru“, unalu séu mai multi individi necunoscuti pēna astadi s'au introdusu în modulu celu mai misteriosu în cas'a unei femei veduve din tērgulu Stefanesci, — care locuiea cu fat'a ei în etate de 18 ani în strad'a principala a numitului orasiu și care copila se bucurá de cea mai frumoasă reputatiune, fiindu iubita și cunoscuta de întregulu orasiu, ale cărri cualitati atâtu fisice și morale, cătu și intelectuale, numai puțin și sentimentele nobile ale animei sale 'i atrasesera simpatiile tuturoru — și au exercitat asupra ambeloru individe strangulatiune cu ajutorulu maniloru (sugrumare). Ambele individe s'au gasitu culcate pe unu patu de-a piciórele. — Mum'a fiindu surprinsa de asasinu prin somnu, nu avu timpul de a face nici o resistentia; fat'a inse, se constatá de mediculu primaru care a facutu autopsi'a cadavreloru, că a avutu o lupta órecare; acést'a după simptomele de violentia esterna de pe corpulu victimei.

Revista bibliografica.

[Cu privire la regularea posesiunii în Transilvania] a aparut de a curendu o brosiura importanta, cuprindiendu „Datele referitoare la regularea de posesiune în Transilvania și partile adnece“ culese de Parteni Cosma. 8° cu 215 pagini, tipariulu tipografiei archidiececane în Sibiu. Este cunoscutu publiculu nostru cetitoriu cu căta caldura a aperatu d. deputatu Cosma cauz'a tieranului romanu, cu o-

casuinea desbaterii în dieta a proiectulu de lege privitoriu la regularea posesiunii în Transilvania. D-s'a face unu mare serviciu cu deosebire iuristiloru romani comunicandu-le în brosiur'a memorata decursulu întregu alu desbateriloru asupra proiectulu de lege din cestiune. Cuprinsulu brosiurei este: I. Proiectulu de lege alu ministrulu de justitia, pentru simplificarea și accelerarea cauzeloru de regularea posesiunii pe teritoriulu Transilvaniei etc. II. Processulu verbalu alu conferintiei prealabile din Clusiu. III. Processulu verbalu alu conferintiei din Sibiu. IV. Memorandulu juristiloru romani. V. Desbaterile din cas'a deputatiloru asupra proiectulu de lege substernutu priu comisslunea iuridica dietale. VI. Tecstulu legii sanctionate.

Brosiur'a se póte procurá dela autorulu în Sibiu cu pretiulu de 1 fl. v. a. pentru neiuristi. Cătu pentru iuristi se observa următoarele:

„Iuristii romani adunati la conferintia din Sibiu au decisu, că memorandulu conferintiei se se tipareasca și se se tramitia la toti iuristii romani din patria, cu provocarea, că și cei ce au absentat dela conferintia se contribuésca la spesele biroului, ear' prisosulu se se plaseze la unu institutu de bani spre fructificare pēna la alte dispositiuni, eventualu pentru o reuniune a juristiloru romani. Unii din cei presenti au contribuitu spre acestu scopu câte 2 fl. și celu puțin atăta s'a impusu autorulu se ceara și dela ceilalti. De óreca cartea d-lui Cosma nu cuprinde numai memorandulu, ci tóte datele referitoare la regularea de posesiune în Transilvania și partile adnece, juristii voru avé de a tramite pentru carte celu puțin 2 fl. v. a. la adres'a autorulu.“

Speramu că toti cei ce se intereséza de sórtéa materiala a tieranului romanu din Transilvania, și cu deosebire iuristii romani, se voru grabi a si procurá colectiunea atâtu de instructiva a d-lui Cosma.

[Asiediamintele constitutiunale ale Romaniiei.] Sub titlulu acest'a („Romaniakotmányosintézményei“) a aparut de curēndu unu opu în limb'a ungara, pe care l'am anuntiatu déjà și care este scrisu de d. Dr. Ladislau Pap, advocatu și jude la tribunalulu reg. din Sátoralja-Ujhely. Scopulu ce 'lu urmaresce d. Pap cu publicarea acestui opu în limb'a maghiară este de a face cunoscute și între Maghiari institutiunile Romaniiei. Autorulu a culesu tóte datele cu mare diligintia și acuratetia și totodata a știutu se impartia materi'a în modu sistematicu, usiurandu astfelu preceperea și prospectulu. Opolu (8° mare cu 190 pagini elegantu tiparitu) costa numai 1 fl. v. a. și 'lu recomandam tuturoru, cari cunosc limb'a maghiară și voiescu se se instrueze asupra asiediaminteloru Romaniiei.

Preturile piatiei

din 20 Augustu st. n. 1880.

	Hectolitru.	fl. cr.	Hectolitru.	fl. cr.
Granu	fruntea	7.50	Mazorea	6.60
	midiuocu	7.10	Lintea	8.10
	de diosu	7.—	Fasolea	5.70
Mestecat		5.70	Cartofi	1.05
Secara	fromósa	5.—	Sementia de inu	12.—
	de midiuocu	4.80	„ de cânepa	6.10
Ordiulu	frumosu	4.50	1 Chilo.	fl. cr.
	de midiuocu	4.30	Carne de vita	—48
Ovesulu	frumosu	2.30	„ de rimatoriu	—25
	de midiuocu	2.20	„ de berbece	—32
Porumbulu		5.—	100 Chile.	fl. cr.
Meiu		5.40	Seu de vita prospetu	—35
Hrisca		—	„ „ topitu	—48

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 20 Augustu st. n. 1880.

Rent'a de auru ungara	104.85	Imprumutulu cu premiu ung.	115.25
Imprumutulu cailoru ferate ungare	125.50	Losurile p. regularea Tisei și a Segedin.	109.80
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (I-a emisiune)	83.40	Rent'a de harthia aust.	72.81
dto. (II-a emisiune)	89.50	„ de argintu „	73.75
dto. (III-a emisiune)	87.50	„ de auru „	88.10
Bonuri rurale ungare	94.50	Losurile din 1860	131.80
dto. cu cl. de sortare	94.—	Actiunile bancii austriace	—
Bonuri rurale Banat-Timis.	94.—	ungare	835.—
dto. cu cl. de sortare	93.50	„ bancii de creditu ungare	257.—
Bonuri rurale transilvans	94.—	„ bancii de creditu austriace	276.50
„ croato-slav.	94.50	Argintulu în marfuri	—
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	94.—	Galbini imperatesci	5.55
		Napoleon'd'ori	9.35
		Marci 100 imp. germ.	57.75
		Londr'a	117.70

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gótt și fiu Henricu.